

На основу члана 65. Закона о високом образовању Службени гласник РС бр. 88/17, 27/18, 73/18, 67/19, 6/20, 67/21, 11/21), члана 60. Статута Факултета (број 44/1-2-1 од 11.02.2022. године), члана 3. и 5. Закона о спречавању злостављања на раду (Службени гласник РС 36/10), Савет Филозофског факултета Универзитета у Нишу на електронској седници одржаној дана 10.06.2022. године, усвојио је

ПРАВИЛНИК О СПРЕЧАВАЊУ И ЗАШТИТИ ОД НАСИЉА, СЕКСУАЛНОГ НАСИЉА, УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА

Члан 1.

Правилником о спречавању и заштити од насиља, сексуалног насиља, узнемиравања и уцењивања (у даљем тексту: Правилник) ближе се одређују: појам насиља, сексуалног узнемиравања и уцењивања, као и мере које Факултет спроводи у циљу спречавања и забране свих облика понашања који нарушавају интегритет личности и достојанства свих учесника у процесу високог образовања и научно-истраживачког рада, или исходују неједнаким третманом ових лица и спречавањем остваривања њихових права.

У даљем тексту Правилника речи писане у мушком роду односе се и на женски род, и обрнуто.

Члан 2.

Одредбе овог Правилника односе се на све запослене и студенте Филозофског факултета Универзитета у Нишу, као и на наставнике, сараднике, студенте који бораве на Факултету у оквиру програма размене, на студенте који обављају стручну праксу, на учеснике научно-истраживачке делатности Факултета, и др.

Одредбе овог Правилника односе се на све радне активности које се одвијају на Факултету, укључујући и оне које се одвијају преко онлајн платформи, као и оне које се реализују кроз долазне и одлазне мобилности у оквиру програма у којима учествује Факултет.

Запослене на Филозофском факултету чине наставно и ненаставно особље. Наставно особље Факултета чине наставници, сарадници и истраживачи запослени на Факултету. Ненаставно особље Факултета чине лица која обављају стручне, административне, техничке, правне, рачуноводствено-финансијске, студијско-аналитичке, информатичке, библиотечке и друге послове, у складу са Правилником о систематизацији послова и радних места на Факултету.

Студент је лице које је у текућој школској години уписано у одговарајућу годину студија неког од студијских програма основних, мастер или докторских академских студија који се реализују на Факултету, у складу са Законом о високом образовању.

Овај Правилник регулише активности усмерене на превенцију насиља, сексуалног насиља, узнемиравања и/или уцењивања, консултативни поступак, поступак заустављања насиља и поступак одлучивања о мерама и санкцијама према извршиоцима насиља.

Члан 3.

Запослени и студенти који не поштују забрану понашања утврђену овим Правилником чине повреду радне дисциплине и правила понашања на Факултету. У ситуацијама извршења

оних облика насиља који су у законима Републике Србије дефинисани као кривична дела, против извршиоца се подноси пријава надлежним органима.

ПОЈАМ НАСИЉА

Члан 4.

Овим Правилником насиље се дефинише као свако физичко, вербално или невербално понашање у личном контакту лица или онлајн окружењу, које има за циљ изазивање страха, стварање непријатељског, понижавајућег или увредљивог окружења, наношење физичке повреде или повреде достојанства лицу које ради, студира или је у поступку уписа на студијски програм Факултета, лица које је у процесу образовања на Факултету у оквиру програма размене, лица које обавља праксу ради остваривања наставног програма факултета, или лица које учествује у неком од облика научно-истраживачког рада у чијој реализацији учествује Факултет.

Насиљем се сматрају и претње, застрашивања, уцењивање и угњетавање засновано на односу моћи између појединаца, између појединаца и група или између група.

Насиљем се сматра и сваки вид дискриминације на основу пола, родне и сексуалне оријентације, старости, расне, националне и верске припадности, порекла, имовног стања, здравственог стања, инвалидитета, као и на основу свих других индивидуалних својстава.

Облици насиља су све врсте понашања, једанпут учињеног или поновљеног, које стварно или потенцијално угрожавају здравље и достојанство учесника у процесу високог образовања на Факултету.

ПОЈАМ СЕКСУАЛНОГ НАСИЉА, УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА

Члан 5.

Сексуално насиље се овим Правилником дефинише као свако физичко, вербално или невербално понашање сексуалне природе, у личном контакту лица или онлајн окружењу, које има за циљ исходавање сексуалног односа без јасне сагласности другог лица, односно понашање које другу особу, са статусом запосленог или студента Факултета, ставља у неугодну ситуацију понижења или стида, а које не мора нужно да укључује физички контакт. Сексуално насиље представља сваку сексуалну активност без пристанка, што укључује: сексуално задиркивање, непожељне коментаре, нежељене сексуалне предлоге, присилу на учешће или гледање порнографије, нежељено додиривање, болни и понижавајући сексуални чин, присилни сексуални однос и силовање.

Правилник као облике сексуалног узнемиравања дефинише свако физичко, вербално или невербално понашање сексуалне природе које има за циљ изазивање страха, стварање непријатељског, понижавајућег или увредљивог окружења, и понашање које повређује достојанство лица које ради, студира или је у поступку уписа на студијски програм Факултета, лица које је у процесу образовања на Факултету у оквиру програма размене, лица које обавља праксу ради остваривања наставног програма факултета, или лица које учествује у неком од облика научно-истраживачког рада у чијој реализацији учествује Факултет, на основу пола, рода и сексуалне оријентације.

Облици сексуалног узнемиравања испољавају се као нежељене примедбе или предлози сексуалне природе, нежељени сусрети или позиви (телефоном, порукама, електронском комуникацијом, путем друштвених мрежа и других платформи), нежељени физички контакт (додир, непримерени гестови сексуалне природе, физичко напаствовање), једанпут учињено или поновљено нежељено излагање других лица шалама, опаскама или коментарима сексуалне

или полно/родно обојене природе, као и други облици непримереног понашања на полној основи, односно у вези са родним одређењем или сексуалном оријентацијом.

Облици сексуалног уцењивања обухватају свако понашање лица у намери исходавања услуга сексуалне природе од другог лица, односно уцене и претње у случају одбијања тражених услуга против њега, или блиског лица, као и претње да ће у случају одбијања сексуалне услуге лицу бити учињена штета у погледу спречавања остваривања права која му у редовном току ствари припадају, или штета у погледу достојанства, части и угледа.

Спречавање и заустављање сексуалног насиља, узнемиравања и/или уцењивања спроводи се без обзира на пол и/или род лица које врши насиље, и без обзира на пол и/или род лица над којим се насиље врши, као и без обзира на радно-правни статус на Факултету лица које врши или над којим се врши насиље, односно без обзира на то да ли се ради о запосленом, студенту или лицу које је на други начин укључено у процес високог образовања на Факултету.

Члан 6.

Сва лица укључена у процес високог образовања на Факултету су у обавези да се понашају тако да омогуће несметано одржавање наставних активности и радног процеса, уз остваривање атмосфере безбедне радне средине, развијања колегијалности и поштовања различитости.

Ауторски научно-истраживачки радови и саопштења запослених и студената који се баве полом, родом и/или сексуалном оријентацијом, треба да уважавају етички кодекс научно-истраживачког рада и не смеју пропагирати понашања која су овим Правилником дефинисана као насиље, сексуално насиље и узнемиравање.

Члан 7.

Учешће како наставног, тако и ненаставног особља Факултета у процесу високог образовања и целокупном радном процесу подразумева висок степен професионалне и моралне одговорности, с обзиром на то да у односу на студенте наступају са позиција ауторитета. У том смислу, понашање супротно од одредби овог Правилника представља тешку повреду правила понашања и радне дисциплине, и у односу на тежину повреде, Факултет ће предузети одговарајуће мере према лицу које је прекршило одредбе овог Правилника, као и мере за заштиту лица које је било изложено насиљу, сексуалном насиљу, узнемиравању и/или уцењивању.

Члан 8.

Злоупотреба права на заштиту од насиља, сексуалног насиља, узнемиравања и уцењивања („злоупотреба права на заштиту“) је кажњива.

Уколико је подносилац захтева за заустављање насиља, сексуалног насиља, сексуалног узнемиравања и/или уцењивања свестан да не постоји основани разлог за покретање поступка заштите, и уколико је такав поступак покренут са циљем изнуђивања личне користи или користи за друго лице, односно како би се другом лицу починила штета, он злоупотребљава право на заштиту и тиме крши одредбе Правилника.

ОБАВЕЗЕ ФАКУЛТЕТА

Члан 9.

Факултет заузима недвосмислен став заговарања права свих лица која сматрају да им је повређено полно или родно право, интегритет и достојанство, у складу са овим Правилником, и настојаће да пружи заштиту, укључујући и кривичне пријаве против починиоца насиља, сексуалног насиља, узнемиравања и/или уцењивања, у случају постојања законских услова.

Факултет ће настојати да све учеснике у процесу високог образовања на адекватан начин информише о забрани насилног понашања и свих облика сексуалног насиља. Факултет ће настојати да запослене и студенте редовно и континуирано информише о њиховим правима, као и обавезама дефинисаним овим Правилником.

Приликом закључивања радног ангажовања, Факултет је у обавези да запослене упозна са садржином овог Правилника, као и да периодичним активностима које подижу ниво свести о облицима насиља и њиховим последицама сензитизује запослене у циљу ефикаснијег препознавања понашања која крше одредбе овог Правилника, односно у циљу превенције насиља.

Наставно-научно веће Факултета доноси одлуку о формирању Тима за превенцију и први одговор на насиље (у даљем тексту: Тим), као и о формирању Комисије за спречавање насиља и вођење консултативног поступка (у даљем тексту: Комисија).

Одмах након именовања, чланови Тима и Комисије потписују изјаву о обавези чувања тајности података, која се односи на сваки појединачни поступак у коме учествују.

ТИМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ И ПРВИ ОДГОВОР НА НАСИЉЕ

Члан 10.

Факултет одређује Тим за превенцију и први одговор на насиље који се бави редовним ажурирањем информативног и едукативног садржаја који је доступан на сајту Факултета, као и у брошурама за бруцоше и информативном материјалу Канцеларије за развој каријере и подршку студентима. На сајту Факултета, као и на посебно израђеном информативном материјалу, студентима и запосленима су доступни подаци контакт лица за први одговор на насиље и сексуално насиље.

Тим чине запослени - лица из редова наставног и ненаставног особља, и студенти Факултета који су прошли адекватну обуку. Предност при предлагању и одабиру лица која ће чинити Тим имају кандидати који поседују знање о облицима дискриминације, насиља, њиховој распрострањености и последицама, као и компетентности у области антидискриминаторних и других мера превенције понашања која нису у складу са одредбама овог Правилника.

С озбиром на природу улоге коју чланови Тима имају у реаговању на сазнања о насиљу над студентима и запосленима, жртвама насиља, њихова улога у процесу спречавања свих Правилником дефинисаних облика насиља, као и заштити жртва, подразумева висок степен професионалне и моралне одговорности.

Тим може имати најмање 10 (десет), а највише 20 (двадесет) чланова, и то тако да студенти учествују у саставу Тима са најмање 2 (два) члана. Координатора Тима предлажу чланови Тима, а декан га именује.

Мандат координатора Тима траје 2 (две) године, са могућношћу реизбора, а број реизбора није ограничен. Мандат чланова Тима је 2 (две) године, са могућношћу реизбора, а број реизбора није ограничен.

Чланови Тима врше активности у циљу подизања свести о облицима насиља који се могу јавити како у радном процесу, у настави, тако и у студентском животу, у згради Факултета или ван исте, а чији су актери у односима који подразумевају неједнак статус лица у погледу ауторитета (запослени и студент), или друге облике насиља које се могу испољити у односима међу студентима. У те сврхе, Тим организује предавања, трибине, дискусије, гостовања стручњака, обуке, итд., у сарадњи са другим установама, институцијама, невладиним организацијама и сл.

Тим дефинише дугорочни акциони план активности са циљем превенције насиља на Факултету, а предлаже план рада за наредну годину.

Тим је у обавези да своје капацитете обнавља и проширује сходно потребама свих лица који учествују у процесу високог образовања на Факултету и у те сврхе врши мониторинг, евалуацију и подноси годишњи извештај о спроведеним активностима. На основу годишњег извештаја о раду Комисије, Тим може проактивно деловати са циљем ефектније превенције критичних облика насилног понашања и циљано радити на подизању свести о облицима насиља, као и мерама превенције и заштите од истих.

Факултет је у обавези да члановима Тима омогући континуирану обуку у циљу стицања вештина и компетенција за обављање обавеза дефинисаних овим Правилником.

Тим подноси свој годишњи извештај о раду декану и Наставно-научном већу Факултета.

Рад Тима мора бити транспарентан како би се, у духу добре праксе, одржавала безбедна и сигурна радна атмосфера за све учеснике у процесу високог образовања на Факултету и благовремено превентивно реаговало на пораст облика понашања који представљају повреде правила понашања дефинисана Правилником.

ПОСТУПАК СПРЕЧАВАЊА И ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, СЕКСУАЛНОГ НАСИЉА, УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА

Члан 11.

У циљу заштите од насиља и сексуалног насиља, Факултет спроводи консултативни поступак и поступак заустављања насиља.

Члан 12.

Активности усмерене на спречавање и заштиту од насиља, сексуалног насиља, узнемиравања и уцењивања спроводи петочлана Комисија чије чланове бира Наставно-научно веће Факултета из реда чланова Тима који активно раде на подизању свести и развијању механизма за превенцију свих Правилником одређених облика насиља и први одговор на насиље. Међу члановима Комисије је обавезно једно лице запослено на Факултету са звањем дипломирани правник, и једно лице из редова студената. Наставно-научно веће, поред чланова Комисије, именује и њихове замене.

Радам Комисије координира председник Комисије кога именује декан, на предлог чланова Комисије.

Мандат члановима Комисије траје две године, са могућношћу реизбора. Број реизбора није ограничен.

Комисија је у обавези да поднесе збирни извештај свих консултативних поступака у годишњем извештају о свом раду Тиму. Овај извештај о раду садржи број и врсте учињених повреда Правилника Факултета.

КОНСУЛТАТИВНИ ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ САЗНАЊА О НАСИЉУ

Члан 13.

Комисија обавља поступак консултација – подршке, односно саветовања и информисања о поступку пријављивања насиља дефинисаног овим Правилником.

Лице изложено насиљу или сексуалном насиљу, узнемиравању или уцењивању, може се обратити лицима из Тима, односно Комисији, позивом на телефонски број или електронским путем – мејлом, за заказивање консултативног састанка. Подаци о контакт особама из Тима за први одговор на насиље истакнути су на информативном материјалу Факултета, Канцеларије за развој каријере и подршку студентима, као и на сајту Факултета.

Један или више чланова Комисије обавиће поступак консултација са лицем које је пријавило насиље, у складу са Протоколом за први одговор на насиље (у даљем тексту: Протокол) који сачињава Тим. Чланови Комисије у обавези су да се придржавају свих Протоколом дефинисаних понашања, процедура и препорука.

Члан 14.

У циљу добре праксе и бриге о сигурности, Правилник гарантује анонимност и заштиту поверљивости података лица које пријављује насиље у консултативном поступку, како би се предупредила секундарна или поновљена виктимизација.

Консултативни поступак са чланом Комисије је неформалан, али подразумева вођење евиденције о броју обављених консултативних поступака у вези са различитим врстама и облицима насиља. Чланови Комисије су у обавези да поштују поверљивост података и гарантују анонимност лица укључених у ситуацију насиља. Свако понашање које је супротно овој одредби представља повреду радне дисциплине.

ПОСТУПАК ЗАУСТАВЉАЊА И СПРЕЧАВАЊА НАСИЉА, СЕКСУАЛНОГ НАСИЉА, СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА

Члан 15.

Лице које сматра да је претрпело насиље, сексуално насиље, узнемиравање или уцењивање може поднети декану Факултета писани захтев за заустављање насиља.

Поступак заустављања насиља, сексуалног насиља, узнемиравања и/или уцењивања је хитан, и није условљен претходно покренутим/окончаним консултативним процесом уколико постоји сазнање о виктимизацији.

Члан 16.

Писани захтев за заустављање насиља, сексуалног насиља, узнемиравања и/или уцењивања подноси се декану преко Службе за опште и правне послове Факултета, и обавезно садржи:

- име и презиме подносиоца пријаве,
- име и презиме особе која је наведена као извршилац насиља,
- датум када је насиље извршено,

- место догађаја,
- опис догађаја,
- имена сведока,
- остале информације које подносилац сматра релевантним,
- потпис подносиоца,
- датум подношења захтева.

У случају када је декан означен као извршилац забрањеног понашања које је Правилником дефинисано као насиље, сексуално насиље, узнемиравање или уцењивање, писани захтев се подноси Савету Факултета.

Члан 17.

Декан је у обавези да, по пријему захтева, у консултацији са Комисијом, утврди и спроведе мере смањења контакта подносиоца захтева и лица наведеног као извршиоца насиља на најмању могућу меру, до окончања поступка.

Истовремено, декан се обраћа лицу које је наведено као извршилац насиља и тражи да се писмено изјасни о наводима из поднетог захтева у датом року.

По истеку рока за писано изјашњење лица означеног као извршиоца насиља, декан доноси одлуку о покретању дисциплинског поступка за утврђивање повреде радне дисциплине запосленог, односно за утврђивање дисциплинске одговорности студента.

Члан 18.

Дисциплински поступак против запосленог, односно студента, биће вођен у складу са важећим законским прописима и општим актима Факултета.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

За сва питања од значаја за одредбе овог Правилника која нису њиме прецизније уређена, примењују се одредбе важећих прописа Републике Србије.

Члан 20.

Овај Правилник ступа на снагу осам дана од објављивања на званичној интернет страници Факултета.

Број: 169/1-7

Датум: 10.06.2022. године

САВЕТ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА ФАКУЛТЕТА

Проф. др Татјана Стефановић Станојевић